

Astma KOL-rådet

2018-05-25

Kersti Theander

2017-09-26

Certifiering Astma, Allergi och KOL mottagning Vårdcentraler i Hälsoval Värmland

Bakgrund

Astma och KOL är två stora folksjukdomar som orsakar betydligt lidande hos en stor del av befolkningen. Den totala samhällskostnaden för KOL under ett år beräknas till 14 miljarder och 8 miljarder för astma. Uppskattningsvis finns det i Sverige 400 000 - 700 000 personer med KOL, vilket motsvarar ca 14 000 personer i Värmland, mörkertal finns. Prevalensen för sjukdomarna ökar och patienterna omhändertas huvudsakligen i primärvården. Sjukdomen är progressiv och utvecklas från lindrig till mycket svår KOL, samsjuklighet är vanligt.

Det är väsentligt att upptäcka sjukdomen i tid för korrekt behandling. Diagnosen ställs genom spirometriundersökning. Den viktigaste behandlingen är rökstopp och fysisk aktivitet. Sjukdomsförloppet accelererar vid försämringsperioder, exacerbationer, vilka kan minska med korrekt behandling, kunskap och egenkontroll.

Uppskattningsvis lever idag 800 000 personer med astma i Sverige. I Värmland beräknas att 22 000 personer har astma. Astma har både allergiska och icke-allergiska orsaker som tobaksrök och ogynnsam inomhusmiljö. Typiskt för astma är sammandragning av luftrören som återgår till det normala i perioder. Vid optimal behandling och kontroll av astman kan patienten vara näst intill besvärsfri.

Ett strukturerat omhändertagande på astma, allergi och KOL-mottagning, med interprofessionell samverkan, syftar till att förbättra vården, skapa tillit och förtroende för dessa patientgrupper i primärvården.

Region Skåne och Stockholms läns landsting certifierar Astma, allergi och KOL mottagning vilket bla resulterat i en minskning av exacerbationer vid KOL till akuten från de certifierade mottagningarna (opublicerat material från Region Skåne). Ett antal vårdcentraler inom Hälsoval Värmland har intresse av att bli prövade utifrån en certifiering.

Syfte

Syftet med att certifiera astma, allergi och KOL mottagningar inom Hälsoval Värmland är att kunna säkerställa kvalitet och vara ett underlag för förbättringar i primärvården.

Certifiering

Att bli certifierad innebär att en astma, allergi och KOL mottagningen blir prövad utifrån ett antal kriterier som skall vara uppfyllda vilka årligen följs upp. Mottagningar som blivit certifierade och som vid granskning inte uppfyller kraven blir decertifierad med möjlighet att få tillbaks certifiering när kraven uppfylls igen. Enbart de vårdcentralerna med certifierad astma, allergi och KOL anges i 1177/vårdguiden. Nedanstående kriterier följer de för Region Skåne och Stockholm läns landsting.

Grundcertifiering

Kriterier för grundcertifierad astma, allergi och KOL mottagning.

- Sjuksköterskan ska ha avsatt tid enligt nationella kriterier för astma och KOL mottagning. 1,5 timme/vecka/1000 listade patienter om sjuksköterskan ansvarar för vuxna men inte tar hand om barn på specialmottagningen.
- Sjuksköterskan ska ha utbildning på minst 15 högskolepoäng inom området astma/allergi/KOL.
- Sjuksköterskan ska ha tidsbeställd mottagning med organiserad telefonrådgivning.
- Sjuksköterskan ska utföra strukturerad patientutbildning, gärna i grupp.
- Sjuksköterskan eller annan ansvarig person ska erbjuda tobaksavvänjning.
- Sjuksköterskan eller annan ansvarig person ska registrera i Luftvägsregistret.
- Specialist i allmänmedicin ska ha uppdraget som medicinskt ansvarig för astma, allergi och KOL mottagningen.
- Etablerad samverkan med fysioterapeut/sjukgymnast.
- Den medicinskt ansvarige läkaren, sjuksköterskan och fysioterapeuten/sjukgymnasten skall ha kontinuerlig fortbildning, inom ämnesområden astma, allergi och KOL
- Spirometrikörkortutbildning för läkare, sjuksköterska eller annan utsedd medarbetare på enheten.
- Utrustning - spirometer, pulsoximeter, oxygen och nebuliseringsapparat

Utredning och behandling:

Astma och KOL mottagningen följer Socialstyrelsens nationella riktlinjer och läkemedelsverkets terapiriktlinjer för vård vid astma och KOL.

Fortbildningsinsatser 2018

- Tvådagars utbildning för Spirometrikörkort arrangeras av Astma och KOL rådet
- Information och utbildning för användare av Luftvägsregistret arrangeras av koordinatör för Luftvägsregistret, Yvonne Sjöo, distriktssköterska, Herrhagens vårdcentral.
- Regelbunden fortbildning för interprofessionell samverkan genomförs årsvis via Astma och KOL rådet

Genomförande

Enhetschef/verksamhetschef fyller i en strukturerad ansökan innehållande beskrivning av astma och KOL-mottagning, bemanning, kompetens, ansvar, utrustning, om certifiering som skickas till Berit Bryske, Vårdvalsenheten Landstingshuset, senast 15 november inför certifiering 2018. Godkänns av Vårdvalsenheten Värmland i samarbete med Astma och KOL rådet.

Karlstad 170926

Kersti Theander, Ordf Astma KOL rådet, forskningschef, docent, sjuksköterska

Mats Arne, Samordnare Astma och KOL rådet, med dr, sjukgymnast

Bengt Hanson, medicinsk rådgivare Vårdvalsenheten